

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

MAANDOVERZICHT

No. **12** - 19**52**

121

B I N N E N L A N D S E   V E I L I G H E I D S D I E N S T

Maandoverzicht no. 12 - 1952

V E R T R O U W E L I J K

I N H O U D

I	Communisme Internationaal	blz.	1
II	Activiteit van de CPN en haar Hulporganisaties	"	8
III	Vakbeweging	"	14
IV	Andere Stromingen	"	21
V	Indonesië	"	23
VI	Overzicht stakingen December 1952	"	26

HOOFDSTUK I - COMMUNISME INTERNATIONAAL

Het Kremlin heeft in 1952 weinig onbeproefd gelaten de wereld onder druk te houden, enerzijds door de koude oorlog tegen het Westen, anderzijds door het verstrekken van oorlogstuig en morele steun aan agressieve krachten in O. en Z.O. Azië.

Kosten noch moeiten werden daarnevens gespaard de vrije wereld alsnog te overtuigen van de oprechte bedoelingen van het Sowjet-bloc. "Rusland -- eerste vredesmacht op aarde" bleef ook in 1952 de voornaamste leuze van het wereldcommunisme.

Bijdragen van Stalin.

Persoonlijke verklaringen van Stalin werden, zoals gebruikelijk, hoogtepunten van een opportunistische politiek.

Omtrent de jaarwisseling 1951-1952 werd in een boodschap aan het Japanse volk tegen de "Amerikaanse onderdrukkers" geageerd en opgeroepen tot herovering van de "nationale zelfstandigheid.

In scherpe tegenstelling daarmee straalden de antwoorden van Stalin op hem gestelde vragen van de New York Times (in aller ijl juist vóór Kerstmis 1952 vrijgegeven) een brede welwillendheid uit. In het belang van de vrede achtte hij samenwerking met het nieuwe bowind der Verenigde Staten noodzakelijk en mogelijk.

De agitatie en propaganda van Moskou heeft zich tussen deze beide polen bewogen. In de koude oorlog is immers het grimmige gebaar even onontbeerlijk als het gelegenheidsvertoon van vriendschappelijke gevoelens.

Het "Bolsjewik"-artikel van Stalin aan de vooravond van het in October 1952 gehouden XIXe Partijcongres der C.P.S.U., bevatte een mengeling van beide aspecten.

Op de sluitingsdag van het Moskouse congres verviel de generalissimo maar weer eens in de agressieve toon tegen de "ontaarde bourgeoisie .

De Propagandalijn.

De coryphee van het wereldcommunisme werd in zijn openbaar optreden uiteraard weer bijgestaan door een leger van voorlichters. De Kominformkrant borduurde voort op het stramien van de "wereld-historische" denkbeelden van de uitblinker, de wijze Stalin.

Een blad als het in Moskou gedrukte "News", dat sedert 1951 tot hoofdtaak heeft de zonnige kant van de Sowjet-wereld aan het Westen te tonen, is een graadmeter van de omvang en aard der Russische propaganda in het "kapitalistische" buitenland. Ook de artikelen in 1952 beoogden de "goodwill" in de vrije wereld van Engels sprekende en -lezende belangstellenden te vergroten. In deze "nieuws"-voorziening ontbreken de al te scherpe kantjes. Bij voorkeur is de voorlichting hier gepolijst.

In dit korte overzicht zal niet worden stilgestaan bij de ettelijke beschouwingen van "News", in de loop van 1952 gewijd aan Amerikaanse- en Anglo-Sowjet-betrekkingen, aan ge-

VERTROUWELIJK

beurtenissen van binnenlandse aard in deze beide Westerse staten, aan het leven in de U.S.S.R. en de vriendschapsrelaties met buitenlandse bezoekers, aan Russische en andere letterkundige en politieke geschriften, aan economische problemen etc.

De Internationale Economische Conferentie van April 1952 te Moskou, die niet meer dan een propaganda-façade bleek te zijn, werd alleen reeds met 20 artikelen in "News" verceed.

Internationale problemen passeerden in de grootste getale de revue. Getracht werd begrip te winnen voor de communistische bezwaren tegen de Atlantische Alliantie, de bewapeningswedloop, het Europese leger, de Pacific Alliantie en de Japanse herbewapening, tegen de verdragen van Bonn en Parijs, het plan Schuman, de NATO, de herlevende Wehrmacht en ten leste maar niet het minst tegen de dreiging van de atoomwapenen.

Aanbevelingen werden medegegeven aan Stalin's denkbeelden over vreedzame co-existentie, de oplossing van het Duitse vraagstuk, de bescherming van kinderen, de vredesconferenties van nationale en internationale structuur (Wenen, December 1952).

Ruim veertig hoofdartikelen en entrefilets werden geschreven over resp. de Stalin-prijswinnaars, de veiligstelling van het Charter der Verenigde Naties, de Nationale economie der Sowjets in 1951, de wankelende positie van de NATO-coalitie. Verder betreffende onderwerpen als "Samenwerking - de beste politiek", "Sport als een vriendschapsfactor", "Machtspolitiek - een verkeerde stap", "Internationale wetenschappelijke samenwerking", "Een werk van historische betekenis" (i.c. het eerder genoemde Bolsjewik-artikel van Stalin), "De dringendste taak in Korea", "Het Sowjet-volk voor vrede", de "Bacteriologische oorlogvoering - een misdaad tegen de mensheid" etc.

Vermeldenswaard is het tegen het eind van 1952 voorlopig weg-ebban van de communistische agitatie tegen de beweerde microben-oorlog in Korea. Deze hetze werd in het midden van het jaar op de spits gedreven en uitte zich o.m. in aantijgingen aan het adres van Amerika en in /de 'pest-generaal' Ridgway bij diens aankomst als Atlantisch opperbevelhebber in West-Europa.

De terzake gevoerde manoeuvres van Moskou werden ondersteund door "waarnemingen" in Korea van internationale onderzoek-commissies, samengesteld uit geleerden en andere lieden, o.w. ook enige Nederlanders.

Het Aziatisch Vredescongres te Peking besteedde aan de microben-kwestie eveneens grote aandacht. Buiten het eigenlijke 'Congres der Volkeren voor de Vrede' in December j.l. te Wenen om, improviseerden de communisten aldaar alsnog een tentoonstelling, gewijd aan de "bacteriologische oorlogvoering". Deze bleek niet meer dan een nagalm te zijn van de tevoren met zoveel energie gevoerde campagne. Kennelijk moest tegen het afsluiten van 1952 aan het Westen de indruk worden opgedrongen, dat er met het Sowjet-bloc best te praten valt over het behoud van de wereldvrede.

/demonstraties tegen

De keerzijde.

Het ware echter onvoorzichtig zich blind te staren op de beeldenaar van de Sowjet-medaille, i.c. de internationaal gevoerde vredespropaganda etc. Nog voor de jaarwende kwamen - o.m. in het proces-Slansky - verschijnselen van grote interne spanning binnen het Sowjet-bloc tot uiting, die de stalinistische vredesidylle ernstig hebben verstoord.

Het spreekwoordelijk vermaan "de dag niet te prijzen voor de avond valt" dient het Westen zeker ter harte te nemen bij het beoordelen van de wezenlijke doelgerichtheid van het internationale Kremlin-beleid en zijn mogelijke uitkomsten.

In het voorgaande maandoverzicht werden enkele facetten van het zuiveringsproces te Praag blicht. De begin 1953 in Rusland openlijk begonnen zuiveringen hebben aangetoond, dat het monstergeding in Tsjecho-Slowakije ten nauwste verband houdt met gebeurtenissen in het hart van de Sowjet-Unie. De openbare berechting van de veertien beklagden en de executie van elf hunner, meest lieden van joodse origine, is de bloedige proloog geworden van een zuiveringsdrama, waarvan het aantal bedrijven nog niet vaststaat. Het voltrekt zich thans in Moskou zelf, en mede in andere satellietstaten dan Tsjecho-Slowakije.

Het proces te Praag gewaagde van het verraad van Zionisten, en richtte zich meer algemeen tegen de verfoeide praktijken van Titoïsten, Trotskisten, bourgeois-nationalisten en cosmopolieten. Het droeg reeds in zich de kiem van het "complot" der Sowjet-Russische medici, blijkens een onderdeel van de aanklacht tegen Slansky. Hij zou een joods medicus hebben trachten ~~aan te zetten tot~~ moord op de Tsjechische staatspresident Klement Gottwald en op andere communistische leiders. Het Kremlin heeft deze kant van de Slansky-affaire nu verder uitgebcuwd.

De lijfartsen van het Kremlin, negen professoren-medici, o.w. zes Israëlieten, zijn inmiddels beschuldigd van moord en poging tot moord op Sowjet-leiders en hoge militairen. Zhdanow en Sjtsjerbakow, resp. overleden in 1948 en 1945, zijn o.m. genoemd als hun slachtoffers. De bevolking van de Sowjet-Unie is in een der felste perscampagnes van Prawda, Ivestia, Trud en andere partij- en vakbewegingsorganen der U.S.S.R. gealarmeerd tegen moordenaars in eigen huis, die geïnstrueerd heten door een internationale Joodse hulporganisatie, de "Joint". De betrokkenen worden afgeschilderd als sluipmoordenaars, spionnen en saboteurs, in dienst van een agressief Amerikaans imperialisme. Op de sterfdag van Lenin (21-1-53) is het Russische volk aangespoord tot verscherping van de klassenstrijd en tot de grootste waakzaamheid.

Als een der jongere Russische partij-prominenten, voortgekomen uit de communistische jeugdorganisatie "Komsomol", heeft Michailov op 21 Januari jl. - bij de voormelde 29ste herdenking van Lenins dood - de zweep over het Russische volk gelegd. Hij striemde vóór alles de rug van de "ontaarden" in de Partij, die door "luiheid en gemoedsrust" de contra-revolu-

tionnaire theorie steunen, dat de klassenstrijd kan worden gestaakt. Het socialisme in ons land heeft overwonnen, aldus deze spreekbuis van het Kremlin. Zijn hierna geciteerde uitspraken bevestigen evenwel de indruk dat de Sowjet-volkeren nog verwijderd zijn van de hun aanvankelijk op korte termijn beloofde heerlijkheden van de communistische heilstaat. Volgens Michailov zijn in de U.S.S.R. de uitbuitersklassen allang verslagen en geliquideerd. "Maar bij ons zijn nog resten van de burgerlijke ideologie overgebleven, resten van de psychologie en de moraal van de particuliere bezitters. Bij ons zijn nog dragers overgebleven van de inzichten der bourgeoisie en de moraal der bourgeoisie. Levende mensen verbergen vijanden van ons volk. Deze verborgen vijanden, die door de imperialistische wereld ondersteund worden, hebben ons schade toegebracht en zullen ons ook verder schade toebrengen. Juist hiervan getuigt ons stelling nemen in de zaak van de groep artsen-terroristen, gemene moordenaars, die zich achter het masker van arts verborgen hebben en zich verkocht hadden aan de slavenhouders-kannibalen uit de Verenigde Staten van Amerika en Engeland. Van alle Sowjet-mensen wordt een hoge politieke waakzaamheid geëist, die elke uiting van de gemoedsrust, van de idiote ziekte der onbezorgdheid buitensluit, de pogingen van de vijand, om schade en onheil te stichten, voorkomt en er toe bijdraagt de vijandelijke agentuur te ontmaskeren, achter welk masker deze zich ook verbergen mag. De waakzaamheid moet ons voortdurend actief wapen zijn".

In Oost-Duitsland werd de aansporing tot verhoogde waakzaamheid officieel reeds eerder gegeven, blijkens een verslag in "Neuss Detschland" van 4-1-53. Dit gebeurde in een nabeschouwing op het proces-Slansky van het Centraal Comité der S.E.D., de Sozialistische Einheitspartei Deutschland. In zijn besluiten terzake heeft genoemd C.C. zelfs teruggegrepen op "vergrijpen" van jaren geleden, die diverse beschuldigen in Oost-Duitsland eertijds zouden hebben begaan. De gevolgen zijn reeds waarneembaar, getuige de arrestatie van o.m. de S.E.D.-er Paul Merker, de C.D.U.-er Dertinger, de liberaal Hamann. Sommige van de aangehouden en hadden het tijdens de tweede wereldoorlog, toen zij in ballingschap verkeerden, gewaagd een lans te breken voor het rechtsherstel van Hitler's joodse slachtoffers. Zij heten nu in het partij-jargon van hun aanklagers de handlangers van "Joodse monopolie-kapitalisten".

De panische vlucht uit Oost-Duitsland naar het Westen van honderden Israëlieten, o.w. prominente joodse leiders en zelfs oude communisten als Julius Meijer, wekt herinneringen op aan de beruchte practijken van het Hitler-bewind.

De Kominformkrant (Nederlandse vertaling, 9-1-53) maakte inmiddels "politieke notities" over "Amerikaanse moordcellen in actie". In de trant van de dief, die "houdt de dief" roept, wordt de overeenkomst tussen de misdadige wegen die de Hitleriaanse en Amerikaanse kannibalen bewandelen" buitengewoon treffend genoemd.

Commentaar uit Frankrijk.

Minder opgewonden maar door zijn politieke draagwijdte meer onheilspellend is een artikel van Etienne Fajon in de Humanité van 17-1-53. Het hoofdartikel van zijn hand - en het is een machtige hand in het Kominform - handelt over "De misdadige medici". Ook de Franse communisten worden, zo luidt zijn betoog, in eigen kring gewaarschuwd tegen de "bezettters" van Frankrijk, de "Amerikaanse bazen" van deze "misdadige artsen". Alle spionage-organisaties door hen geschapen - en de "Joint" in het bijzonder - werken juist hier, aldus Fajon. Hij spreekt in zijn, kennelijk van hoger hand ingegeven betoog, over de "pogingen van de imperialisten om een derde wereldoorlog te ontketenen", een geluid dat actueel was in de agressieve Zhdanov-periode der Russische buitenlandse politiek. Laatstgenoemde Zhdanov, evenals Sjtsjerbakow worden in Fajons beschouwing thans opnieuw vermeld als de "twee naaste wapenbroeders" (deux proches compagnons d'armes) van Stalin.

Voorshands valt bezwaarlijk vast te stellen of, en in hoeverre deze principiële beschouwing in het hoofdorgaan van de Franse Communistische Partij terugslag zal geven op de te volgen politieke koers. De kans is zeker niet uitgesloten, dat de zuivering zich o.a. ook zal gaan uitbreiden tot de communistische gelederen in Frankrijk.

Veelzeggend in het verband van het geheel is een hoofdartikel in de Kominformkrant (Engelse editie 19-12-52, vertaling in het Nederlands 26-12-52). Daarin wordt als volgt geïnstrueerd:

"De dagelijkse en volhardende ideologische arbeid, de ontmaskering van de volksvijandige ideologie van het imperialisme, de bestrijding van alle verschijningsvormen van het burgerlijke nationalisme en cosmopolitisme is de dringendste plicht van de communistische en arbeiderspartijen, van de gehele communistische en democratische pers". (Onderstr. dzz.)

Uitspraak van Gottwald.

Het Praagse communistenblad "Rudé Právo", 17-12-52 publiceerde de rede van president Gottwald, de dag tevoren uitgesproken op de Conferentie van de Tsjecho-Slowaakse Communistische Partij na.v. het proces-Slansky. De inhoud van deze toespraak schijnt van verstrekkende betekenis te zijn. Volgens het Tsjecho-Slowaakse staatshoofd werd in de loop van het onderzoek en gedurende het proces tegen de staatsvijandige samenzweerderscentrale een nieuw kanaal blootgelegd, waardoor verraad en spionage de Communistische Partij konden binnenkomen.

"Het is het Zionisme. Betekent dat soms, dat een mens van joodse origine en een Zionist een en hetzelfde is? Neen, geenszins!

"Beslissend is uit welke klasse de betrokkene afkomstig is en hoe zijn instelling ten opzichte van het vaderland,

"zijn trouw, zijn arbeid voor het socialisme zijn. Juist daarom heeft ook de strijd tegen het Zionisme niets gemeen met het anti-semitisme".

Reacties in de C.P.N.-pers.

De communisten in het Westen reageerden op de anti-Zionistische affaire met een klakkeloze weergave van het door Moskou opgestelde requisitair. Ook "De Waarheid", 13-1-53 nam in eerste aanloop uit de "Prawda" van die dag de beschuldigingen van het Kremlin zonder commentaar over. In een hoofdartikel onder de kop: "Raak geslagen", 14-1-53, Amsterdamse editie, werd o.m. bewezen geacht, dat de Zionistische organisaties reeds sedert lange tijd een internationaal spionage- en sabotagenet vormden. "De Waarheid" van 16-1-53 voegde daaraan toe, dat er bij het ontmaskeren van verraders geen onderscheid wordt gemaakt tussen katholieken, joden, schijn-communisten en niet-joden.

Het C.P.N.-dagblad had reeds geruimen tijd tevoren, naar aanleiding van de meningsverschillen over de betekenis van het proces-Slansky, met de overige spreekbuizen van het stalinisme ten stelligste het verband ontkend tussen de strijd tegen het "verradelijke Zionisme" en het "mensonterende anti-semitisme".

Paul de Groot heeft tot dusver in de meer recente commentaren van zijn krant nog geen gebruik laten maken van de hiervoren weergegeven visie van Gottwald t.a.v. het Zionisme, en wie als Zionist dienen te worden gediskwalificeerd.

Samenvatting.

Zoals hiervoren duidelijk moge zijn geworden hebben de communisten en hun claque nadrukkelijk weensproken, dat het anti-Zionisme iets uitstaande heeft met anti-joodse gezindheid.

Hebben Stalin en Molotov in de dertiger jaren het anti-semitisme niet veroordeeld als een moderne vorm van kannibalisme?

De communisten kunnen nog aanvoeren, dat in hun partijen functionarissen van joodse herkomst sleutelposities bekleden tot op den dag van heden.

Zit de Israëliet Kaganowitsch - door familiebetrekkingen met Stalin verbonden - niet in het opperbestuur der U.S.S.R.?

Dit alles doet vanzelfsprekend weinig af aan de ongunstige indruk, die de huidige acties op de buitenwereld maken.

De communisten kunnen het laten voorkomen niet anders te doen dan de lijn van hun ideologie door te trekken. Zij hebben deswege de huidige campagne over de boeg van de klasse-haat gegooid en verwijten de aangeklaagden "verraad van het socialisme".

De stalinistische tactiek is afkerig van een strakke begrenzing van het strijdtoneel.

Altijd moet de mogelijkheid worden opengehouden nog verder te gaan of, zo nodig, te retireren.

De eerder geciteerde uitspraak van Klement Gottwald over de "instelling ten opzichte van het vaderland" geeft te denken. In het bijzonder joodse aangeklaagden werden de laatste maanden op dit element van anti-Zionisme geattaqueerd. Met de bij voorbaat gegeven verklaring, dat niet het ras maar de "klasseherkomst" (d.w.z. de klasse waartoe de beschuldigde behoort) doorslaggevend is bij het optreden tegen het Zionisme, hebben de communisten gepoogd hun desbetreffende aanvallen buiten de anti-joodse sfeer te houden.

Het is nauwelijks aan te nemen, dat Moskou de terugslag, die de anti-Zionistische campagne in binnen- en buitenland heeft verwekt, vooraf niet in zijn berekeningen zou hebben opgenomen.

Voor het welslagen van de eenheidsfront-tactiek van het wereldcommunisme lijkt deze affaire geenszins bevorderlijk. Er moeten voor Moskou wel andere belangen hebben geprevaleerd. Welke deze zijn is momenteel bezwaarlijk te onderkennen. Het Midden-Oosten (Arabisch bloc en Israël) schijnt daarvan een der meest opvallende facetten te vormen.

Te dezer plaatse zal momenteel niet nader worden ingegaan op de beweegredenen, die de Sowjet-Unie zou kunnen hebben om thans, via het anti-Zionisme, zijn campagne tegen Amerika en het overige Westen te verscherpen. Mogelijk spelen daarbij mede interne wrijvingen van ernstige aard en omvang een gewichtige rol.

Inmiddels heeft het nieuwe Amerikaanse bewind, bij monde van de Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, Foster Dulles, krachtig gereageerd op de toegespitste koude agressie van Moskou.

De republikeinse ambtsdrager signaleerde bij zijn eerste optreden in die kwaliteit een door Rusland gevoerde omsingelingspolitiek. Amerika, zo zeide hij o.m., heeft behoefte aan goede vrienden tegen machtige vijanden, die een totale bevolking van 800 miljoen zielen overheersen.

De oproep van Foster Dulles tot eenheid keerde zich nadrukkelijk tegen het communisme in Rusland en China en ging gepaard met de verklaring, dat de Verenigde Staten zich niet tot onbeheerste daden zullen laten verleiden, maar evenmin zullen toestaan dat hun vrijheid wordt beknot of nog meer vrije volkeren door de Sowjet-Unie worden opgeslokt.

Deze inzichten, blijkbaar getoetst aan Eisenhouters visie op de internationale problemen, stroken in grote lijn met een medio Januari gehouden verhandeling van de Rusland-expert, George Kennan, laatstelijk ambassadeur der U.S.A. te Moskou, maar enkele maanden geleden als door het Kremlin "niet gewenste persoonlijkheid" afgereisd.

Ambassadeur Kennan ontvouwde in vijf kernpunten zijn mening t.o.v. de Amerikaans-Russische betrekkingen. Zijn aanbevelingen houden, kort samengevat in, dat, wil men het wereldcommunisme het hoofd kunnen bieden, onontbeerlijk zijn:

VERTROUWELIJK

1. kracht en besluitvaardigheid, vooral op de lange termijn;
2. tegenwoordigheid van geest onder alle omstandigheden, met vermindering van zucht naar sensatie, emotionalisme of het aannemen van een heroïsche houding en het plegen van volksmennerij;
3. voortdurende bereidheid tot onderhandelen, doch ongestoord voortgaan met de opbouw van eigen kracht;
4. behoud van de eenheid in elk opzicht;
5. het vermijden van ongeduld, waardoor ernstige schade zou kunnen worden toegebracht aan de Amerikaans-Russische relaties.

Voordat Foster Dulles geroepen werd om in de plaats van Dean Acheson Amerika's buitenlandse politiek te leiden, betuigde hij zich herhaaldelijk tegenstander van de door zijn voorganger verdedigde politiek van "intoming" (de zgn. containment). Ten overstaan van de communistische drang naar nog grotere macht verdedigde Dulles destijds de tactiek van "terugdringen" (de zgn. roll-back-theorie).

Indien de eerste tekenen van zijn optreden als lid van de Amerikaanse regering niet bedriegen, zal Dulles de voorzichtige internationaal-politieke lijn van Acheson blijven volgen. Zijn taal zal, blijkens het vorenstaande, robuster klinken.

Het ziet er voorlopig niet naar uit, dat de nieuwe bewindsman zich, al dan niet geprovoceerd door Moskou, gemakkelijk over de drempel naar het geweld zal laten trekken.

HOOFDSTUK II - ACTIVITEIT VAN DE C.P.N. EN HAAR HULPORGANISATIES.

Terugblik

Afgaande op de uitspraak van Paul de Groot (16e Partijcongres) over het falen van de C.P.N. in haar geheel ten opzichte van de geëntameerde politiek op brede, nationale grondslag, zou men geneigd zijn 1952 een voor de communisten in Nederland minder gunstig jaar te noemen. Het is echter zaak te bedenken, dat de stalinisten zich steeds met grote woorden niet minder grote taken stellen. Een tactiek, die buitenstaanders wil imponeren en daarenboven de eigen leden aansporen. Aan de misprijzende bewering van de algemeen-secretaris behoeft dan ook geen bijzondere betekenis te worden toegekend. Welk nuchter denkend partijbestuurder zou een "eenheidsfront van alle werkers" als reëel hebben gezien?

In Januari publiceerde "De Waarheid" een nieuw Ontwerp-Beginselprogram, dat kort daarop als brochure (oplage 80.000) onder de titel "De weg naar socialistisch Nederland" verscheen.

Een ieder kon hieruit gewaar worden hoe de nationale en persoonlijke belangen zullen worden behartigd in een "democratische volksstaat Nederland".

De in Juni gehouden 2e Kamer-verkiezingen brachten het bewijs, dat de Partij er nog steeds niet in geslaagd was zich uit haar isolement te verlossen. In vergelijking met 1948 gingen 2 (van de 8) communistische zetels verloren. De leiding verklaarde nochtans, dat de C.P.N. "ongeschokt" uit de stembusstrijd was gekomen. De uitslag zette echter een domper op de verwachtingen van De Groot c.s.. Zij hadden de gunstig verlopen herdenking van de zgn. Februari-staking als een bemoedigend voorteken gezien.

Op 31 Augustus vond het jaarlijkse Waarheid-Zomerfeest plaats. Het "succes" van de daar met geestdrift aanvaarde taken kon maanden later worden afgeleid uit een verklaring van partij-voorzitter Wagenaar, dat het aantal abonné's van het C.P.N.-dagblad nog steeds terugliep.

Een belangrijke gebeurtenis voor de C.P.N. was voorts de in October gehouden XIXde Partijdag van de Communistische Partij van de Sowjet-Unie (b). De Moskouse beraadslagingen werkten in hoge mate "inspirerend" op het eigen congres, dat kennelijk was uitgesteld tot na eerstgenoemde bijeenkomst.

Het nieuwe Beginselprogram der C.P.N., waarvan het ontwerp in het afgelopen jaar richtsnoer was voor de massa-politiek, werd te Amsterdam nagenoeg ongewijzigd aangenomen. Dit houdt in, dat 1953 voortgezette toenaderingspogingen tot "andersdenkenden" te zien zal geven.

Het vorenstaande voor wat betreft een kijkje in vogelvlucht op het afgelopen jaar.

Geen anti-semitisme.

De partij ging voort met zich heftig te verweren tegen de beschuldiging, dat het communisme thans een anti-semitische koers vaart. In woord en geschrift trachtte men te bewijzen, dat slechts sprake is van een optreden tegen zionistische organisaties. Gebleken is, aldus het partij-standpunt, dat deze verenigingen zich lieten gebruiken voor spionage ten gunste van Amerika. (Zie slot hoofdstuk I). In Januari 1953 is een C.P.N.-brochure "Aanklacht tegen Slansky c.s." (60 pgs.) verschenen, die de propagandisten voor de komende gemeenteraadsverkiezingen moet helpen "laster" te weerleggen.

Topfuncties.

Zulks in afwijking van het beleid in 1950, maakten de C.P.N.-leiders na het congres geen geheim van de samenstelling van partijbestuur en bezetting der voornaamste posten.

Het Dagelijks Bestuur bestaat uit Paul de Groot, Gerben Wagenaar, Harry Verhey, Marcus Bakker, Annie Averink, S. Baruch, Frits Reuter en Jan Haken. De drie eerstgenoemden vormen het Partijsecretariaat.

Tot de verantwoordelijkheid van Wagenaar, aldus De Waarheid van 20-12-1952, behoort de leiding van het Bureau voor Organisatie en Instructie, dat zich bezig houdt met het werk van de districten. "Voorts staat hij aan het hoofd van de bureaux voor diverse onderdelen van het partijwerk".

Harry Verhey, herkozen tot partijsecretaris, zwaait de scepter over het Bureau voor Pers en Propaganda. "Tot zijn verantwoordelijkheid behoren de leiding over de redactie en het beheer van De Waarheid en andere partij-uitgaven, de scholing, het ideologische werk en het werk onder intellectuelen, de agitatie door middel van vergaderingen, manifesten e.d. en de filmdienst". (Agitprop).

Volgens de communistische hiërarchie is niet de voorzitter maar de algemeen-secretaris de centrale figuur. Normaal in dit milieu is voorts dat de algemeen-secretaris (De Groot) in belangrijkheid op de voet wordt gevolgd door de le partijsecretaris (Verhey). Zoals de situatie momenteel is, komen eerst daarna Wagenaar en Bakker.

Het dezer dagen opgerichte bedrijfs- en vakverenigingsbureau wordt bestuurd door Frits Reuter, Cor Geugjes en Gerrit Blom.

Wie thans hoofdredacteur van "De Waarheid" is bleef onvermeld. Wanneer Schoonenberg van deze functie zou zijn ontheven, komt o.a. Marcus Bakker als opvolger in aanmerking.

Herdenking Februari-staking.

Zoals bekend, verliep in 1952 de herdenking van de Februari-staking gunstig voor de C.P.N.. Zij wist een manifestatie te bewerkstelligen, die kennelijk ook bij vele niet-communisten beter in de smaak viel dan de officiële. Een succes, dat de partijleiding vanzelfsprekend wenst te continueren. Volgens De Waarheid van 15 Januari j.l. had een aantal personen zich tot de Nederlandse bevolking gericht met een oproep voor bereidingen te treffen voor een nationale herdenking van "het sein tot nationaal verzet van ons volk tegen de Duits-fascistische indringers; voor de democratie en de nationale onafhankelijkheid van ons land".

De leden van dit initiatief-comité zijn vrijwel allen extreem-links georiënteerd. Evenals vorig jaar treedt de E.V.C.-er Brandsen op als secretaris. Men zou de autoriteiten verzoeken de herdenking te mogen houden op Zondag, 22 Februari a.s., "opdat ook niet-Amsterdammers in de gelegenheid zullen zijn er aan deel te nemen".

Mantelorganisaties in 1952.

De communistische mantelorganisaties hadden tot taak aansluiting te zoeken bij de brede massa. In de praktijk richtten zij zich voornamelijk tot de ontevreden en teleurgestelde elementen daarvan.

Daartoe werden de moeilijkheden van het Westen scherp

/a r C.P.N.

en uitermate eenzijdig belicht en het bestaan daarvan toegeschreven aan de perfiditeit van de leidende politici en de met hen samenwerkende "reactie". Deze stelling vormde de basis van veruit de belangrijkste communistische actie: de strijd voor de vrede.

In het kader van deze actie hebben zij zich in het afgelopen jaar voornamelijk bezig gehouden met de propaganda voor en de samenstelling van Nederlandse delegaties naar diverse internationale conferenties en congressen, zoals in hoofdstuk I omschreven.

Nationale manifestaties van enige omvang op ditzelfde terrein waren:
de Auschwitz-herdenking te Amsterdam (15 Juni 1952); waaraan circa 2500 personen hebben deelgenomen;
het Pinksterjeugdfestival voor de Vrede, eveneens te Amsterdam en de protestdemonstratie tegen de gratie-verlening aan Lages (Amsterdam, 12 October 1952), waaraan circa 12000 personen deelnamen.

De "actie-Lages" heeft verreweg de breedste aanhang gevonden. Onder de adhaerenten bevindt zich een groot aantal niet-communistisch georiënteerde personen. Het is begrijpelijk, dat de communisten deze gelegenheid hebben aangegrepen om in brede kringen sympathie te wekken voor hun actie tegen de herbewapening van Duitsland.

De Nederlandse sectie van de internationale beweging voor een vreedzame oplossing van het Duitse probleem hield zich in het bijzonder hiermede bezig. Haar propaganda werd echter overstemd door de algemenere agitatie van de Nederlandse Vredesbeweging. Ten behoeve van het Congres der Volkeren voor de Vrede in Wenen, werd een voor buitenstaanders neutraal aandoend comité van aanbeveling gevormd, dat zich ten doel stelde overal in den lande zgn. "Wenercomité's" op brede basis op te richten.

De Vereniging "Nederland-USSR" is de enige mantelorganisatie, die in het afgelopen jaar resultaten van enig belang wist te bereiken. Het ledental groeide, volgens gegevens van de vereniging, tot ruim 20.000 en de oplage van het maandblad bedroeg in October j.l. 13.500 exemplaren.

In 1950 waren deze aantallen respectievelijk 10.000 en 6500. Thans loopt een nieuwe actie voor het winnen van 10.000 leden en 6500 abonné's.

De plotselinge benoeming van Joop Wolff in Juli j.l. was blijkbaar een poging het kwijnende A.N.J.V. nieuw leven in te blazen. Vrijwel onmiddellijk bij zijn terugkeer, na een langdurig verblijf achter het IJzeren Gordijn, werd het winterprogramma van het verbond aan de leden bekend gemaakt. Daarin werd aan het ontspanningselement als onmisbare voorwaarde voor een opgewekt verenigingsleven een ruime plaats toegekend. Het verbond moest het in de herfst echter weer zonder zijn voorzitter stellen, daar deze als lid van een E.V.C.-delegatie gedurende twee maanden in Indonesië verbleef.

VERTROUWELIJK

Het A.N.J.V. en de N.V.B. hebben ieder op hun eigen terrein geageerd tegen een eventuele "inlijving" van Nederlandse strijdkrachten in het Europese leger. Tijdens en na de bekende oefening "Hold Fast" werden enige malen pamfletten verspreid in enkele garnizoensplaatsen, doch van enig succes is niet kunnen blijken.

Tot zover de terugblik op belangrijke activiteiten in 1952.

De rechten van de jeugd.

Op 15 en 16 November 1952 vergaderde het internationale voorbereidingscomité van de beweging ter verdediging van de rechten van de jeugd in Wenen. Ook Nederland was daarbij vertegenwoordigd, vermoedelijk door Rie Knaack, die thans in de Oostenrijkse hoofdstad verblijf houdt.

Zoals bekend stelt de beweging zich ten doel te ijveren voor het recht van de jeugd:

1. op arbeid en goed loon;
2. om mede te beslissen in bestuursaangelegenheden van het land;
3. op een woning om een gezin te stichten;
4. om in vrede te leven;
5. op ontwikkeling en ontspanning.

Het nationale comité verspreidde enquête-formulieren met vragen betreffende de levens- en arbeidsvoorwaarden der jeugd, ontspanningsmogelijkheden, lonen, woningtoestanden en de invloed van de militaire dienst.

Het Nederlandse voorbereidingscomité plaatste in zijn bulletin verschillende malen een oproep om financiële steun te verlenen. De activiteit van de in een klein aantal gemeenten opgerichte zgn. 5-rechten-comité's (zie hiervoor) is zeer gering.

Het A.N.J.V.-congres.

Het A.N.J.V. wijdde aan deze actie echter een belangrijk deel van zijn 5e naoorlogse congres, dat op 10 en 11 Januari j.l. te Amsterdam werd gehouden. Het verbond stelde zich de ondersteuning van de beweging tot belangrijkste politieke taak voor de naaste toekomst. T.a.v. de organisatie van het verbond werd voortgebouwd op de voorstellen der districtsconferenties van September 1952; de plaatselijke functionarissen zullen zich vooral moeten wijden aan de vorming van kernen en clubs in de afdelingen. Hier en daar werden reeds kernen gevormd. Zij hebben suggestieve namen als: Pitojo, Hannie Schaft, de Zeven Provinciën e.d.. De bekende Joop Wolff werd wederom tot voorzitter gekozen. Ook Piet van Staveren werd in het hoofdbestuur opgenomen, zodat deze in gevangenschap vertoevende deserteur thans deel uitmaakt van het voornaamste bestuurs-college van de communistische jeugdbeweging.

De Studerende Jeugd.

Van 26-28 December j.l. congresseerde de O.P.S.J. te Amsterdam. Aldaar was een vertegenwoordiger van de I.U.S. uit Praag aanwezig, die als bijzonder geschenk een album van de bekende negerzanger Paul Robeson aanbood. Hij werd enthousiast verwelkomd. Het congres was van weinig betekenis. Noch het bestuur, noch de gedelegeerden brachten voorstellen, welke het organisatieleven krachtig zouden kunnen stuwen. De O.P.S.J. besloot de redactie van haar doelstelling te wijzigen teneinde haar aantrekkelijkheid voor de niet-communistische jeugd te vergroten. Wezenlijke veranderingen vonden echter niet plaats. Haar politieke oogmerken werden op de achtergrond geschoven. Voor de "gewone" schoolproblemen zoals: sport, hulp bij huiswerk e.d. werd om tactische redenen de eerste plaats ingeruimd.

Het N.V.B.-congres.

Van 30 Januari - 1 Februari e.k. zal de N.V.B. haar congres houden. Gezien de jongste activiteit van de organisatie mag verwacht worden, dat de gedelegeerden zich zullen beraden over de verdere uitvoering van de acties voor de vrede, de verbetering van de gezondheidszorg, het onderwijs en de verhoging van het levenspeil. Kortgeleden deed het N.V.B.-hoofdbestuur een schriftelijk verzoek aan leden van de Tweede Kamer om bij de behandeling van de onderwijsbegroting het kosteloos onderwijs aan de orde te stellen.

Tevens zal op het congres de voorbereiding van de Internationale Vrouwendag (8 Maart 1953) ter sprake komen.

Het 4e Wereldjeugdfestival.

In October j.l. werd een nationaal initiatief-comité opgericht ter voorbereiding van deelname uit Nederland aan het 4e Wereldjeugdfestival, dat in Augustus 1953 - vermoedelijk te Warschau - zal worden gehouden. Het doel is ook plaatselijk dergelijke comité's te vormen, waarvoor bij voorkeur de medewerking wordt ingeroepen van personen, die het 3e Wereldjeugdfestival (Berlijn, Augustus 1951) hebben bijgewoond.

Berekend werd, dat de reis- en verblijfkosten circa f. 150.- per persoon zullen bedragen. Gezien dit bedrag is de delegatie, welke het nationale voorbereidings-comité zich voorstelt - 1000 personen (!) - zeer groot.

HOOFDSTUK III - VAKBEWEGING.

A. Overzicht E.V.C. - 1952.

1. Reactie op ambtenarenverbod.
2. Actie onder de werklozen.
3. W.W.W.-conferentie.
4. "Stakingslessen" en brochure "Strijd".
5. Het derde EVC-congres.
6. Enige organisatorische zaken.

ad 1. Reactie op ambtenarenverbod.

Aanvankelijk bracht deze maatregel enige spanning en onrust in de EVC-gelederen teweeg. De meest bedreigde bond: BNOP - Bond van Nederlands Overheids Personeel - geraakte in disorde. Gaandeweg kwam er kentering in deze toestand. In de EVC is men thans van mening, dat het verbod slechts geringe praktische gevolgen heeft. Het wordt thans uitsluitend als paradepaardje gebruikt in de "strijd voor vakverenigings-vrijheid".

ad 2. Actie onder de werklozen.

De EVC zette de acties onder de voor haar agitatie ontvankelijke werklozen voort. Gestreefd wordt naar een betere organisatorische opbouw van deze acties (regionale en landelijke bijeenkomsten). De bedoeling is ook de thans nog werkende bevolking oog te doen krijgen voor de strijd tegen de werkloosheid; het moet een "nationale volksbeweging" worden. Bijzondere aspecten vertoonden de acties in Smalingerland (Houtigehage) en die in December j.l. te Finsterwolde. Allerlei tekortkomingen in de overheids- en bedrijfszorg t.b.v. de werklozen, worden snel uitgebuit.

ad 3. De W.W.W.-conferentie.

De conferentie van 5 en 6 April 1952 voor "Werk-Woningen en Welvaart" trok in en buiten de EVC weinig aandacht. Toch hangt de EVC haar gehele welvaartsplan op aan de propagering van vermindering van de bewapenings-uitgaven ten gunste van de woningbouw, waardoor werkverruiming wordt bewerkt, evenals de uitbreiding van de handel "Oost-West".

Bij toenemende ontslagen ten gevolge van exportmoeilijkheden, zal de gedachte van uitbreiding van deze handel mogelijk meer weerklank vinden.

ad 4. "Stakingslessen" en brochure "Strijd".

Beide malen werd aan de hand van het verloop van de stakingen onder de vissers en de arbeiders van de Vredestein te Enschede uiteengezet welke fouten waren gemaakt en hoe de strijd wél moest worden gevoerd. Aanvankelijk werd in navolging van een gelijke ontwikkeling in Frankrijk een harde en scherpe strijd gepropageerd. In de genoemde brochure, in October j.l. uitgekomen, klonk een mildere toon door (eerst, waar mogelijk, onderhandelen en dan pas staken onder bepaalde voorwaarden).

ad 5. Het derde EVC-congres.

Na ruim een jaar te zijn uitgesteld werd dit congres van 26-28 December jl. te Zaandam gehouden. Nieuwe aspecten in de EVC-politiek kwamen hierbij niet naar voren. Het enige, doch belangrijke resultaat is de verdwijning van Blokzijl uit de landelijke leiding. Zijn opvolger is de harde, goed geschoolde Frits Reuter. Dit waarborgt de CPN een getrouwe uitvoering van haar vakbondspolitiek door de EVC.

ad 6. Enige organisatorische zaken.

1. het aanbod tot fusie met het NVV bleef gehandhaafd en aan de EVC-leden werd steeds voorgehouden deze eenheid met NVV-ers bij te voeren acties praktisch te beleven.
2. de fusie van enkele EVC-bedrijfsbonden werd - om verschillende redenen - aan de orde gesteld.
3. de bedrijfsorganisatorische opbouw der EVC werd gestimuleerd; de bedrijfsbesturen, die de totale contributie moeten innen, zullen een gedeelte hiervan mogen behouden voor eigen werkzaamheden (uitgeven van bedrijfskranten).
4. het ledental der EVC ondervond weinig verandering; het is mogelijk nog iets gedaald; hoewel de grote rust in het bedrijfsleven, die in 1952 te zien was, zou kunnen wijzen op een vermindering van de EVC-invloed onder de arbeiders, moet men hieraan niet een te grote betekenis hechten, want de uitslag van enige kernverkiezingen duiden niet op een verkleining van de aanhang der EVC onder de betrokken arbeiders.

Het hiervoren gereleveerde bevat de hoogtepunten van het EVC-bestaan in 1952.

B. HET E.V.C.-CONGRES.

I. Inleiding.

Het derde EVC-congres - waarover ook in enige voorgaande maandoverzichten werd geschreven - vond van 26 t/m 28 December j.l. te Zaandam plaats. Ondanks een langdurige congresrede van de algemeen secretaris Bertus Brandsen en een zeer uitgebreide bespreking daarvan, waarbij niet eens alle 63 opgegeven discussianten aan het woord kwamen, waren vele der aanwezigen van oordeel, dat deze landelijke bijeenkomst nauwelijks de naam van een vakbondscongres kon dragen.

Zij hadden de indruk, dat dit congres, gehouden in een sfeer van nerveuze spanning, voornamelijk moest dienen om bij de verkiezing van een nieuw Verbondsbestuur de verdwijning van Blokzijl te bewerkstelligen.

Nu is de verwijdering van Blokzijl uit de topleiding inderdaad wel het belangrijkste aspect, dat dit congres heeft. Tot het aannemen van resoluties en het publiceren van een nieuw program van eisen is men op dit congres niet gekomen. Het voorbereidende werk daarvoor was zeer onvolgende, zodat aan het eind van het congres deze zaak aan het nieuwe Verbondsbestuur werd opgedragen. Dit zou dan de uiteindelijke tekst aan de afdelingen toezenden. Zelfs het pro-forma stemmen over deze zaken, zoals dat op congressen gebruikelijk is, werd dus nu achterwege gelaten.

II. De kwestie Blokzijl.

1. Met de aanvallen op Blokzijl streefde de communistische top van de EVC, en door haar de Partij, naar:
  - a. het zich ontdoen van een moeilijk aanvaarde leider en "kameraad" en tevens van een door zijn populariteit voor sommigen lastige concurrent;
  - b. het aanwijzen en doen vallen van een voor het falen van de communistische vakbondspolitiek schuldige persoon.

ad a. Het aanzien in de EVC van de voordien onbekende Blokzijl steeg na haar oprichting zeer snel. Tot voor kort was hij de dominerende figuur in deze organisatie. De "grote man" in de EVC was in de partij evenwel een nieuwkomer; in 1946 vond zijn openbare installatie als C.P.N.-lid plaats. Hoewel hij spoedig in het partijbestuur werd opgenomen, bleven de "oude rotten" in partij en vakbeweging in hem echter steeds het jongmaatje zien. Zijn persoonlijke eierzucht en vrij rauwe manier van optreden maakten het voor de oudgedienden moeilijk Blokzijl als leider te aanvaarden. Ten behoeve van hun eigen positie moest hij tenslotte worden weggewerkt. Zijn populariteit onder de destijds nog aanzienlijke

EVC-aanhang, gevoegd bij zijn ambities, werden zelfs door Paul de Groot een bedreiging geacht van zijn positie als leider van het communisme in Nederland. Daarom heeft de Groot niet alleen medegewerkt, maar de aanval op Blokzijl gedirigeerd.

- ad b. In partijpers en vakbewegingsorganen is het laatste jaar meermalen scherp het falen van de communistische vakbondspolitiek belicht. De EVC was tekort geschoten in haar taak de massa ten gunste van het communisme te beïnvloeden.

Het Verbondsbestuur ging hierop in de door dit college uitgegeven brochure "Strijd" (October j.l.) diep in. Het wees aan hoe voortaan moest worden geageerd. Op het congres der CPN in November j.l. werd de zaak van de partijhoek uit eveneens heftig becritiseerd.

Deze bezwaren konden dan ook uitstekend worden gebruikt om Blokzijl als hoofdschuldige voor het falen der EVC aan te wijzen en hem daarvoor te doen boeten met verwijdering uit het Verbondsbestuur.

2. De positie van Blokzijl was echter van dien aard, dat zijn tegenstanders het pas waagden te spreken toen Blokzijl door toedoen van Paul de Groot als partijman werd aangevallen en gedegradeerd. Tot vlak voor het partijcongres sprak men over hem nog in waarderende zin. Terstond daarna kwamen ook in de EVC de openlijke aanvallen los. Steeds scherper werd de critiek, die voortduurde tot op het vakbondcongres zelf. Voor de ingewijden, de tegenstanders, werd het nu zaak de massa der leden en inzonderheid de afgevaardigden naar het congres zodanig voor te lichten en te beïnvloeden, dat hun toeleg uiteindelijk bij de verkiezing van Verbondsbestuurders inderdaad zou slagen. Te dien einde werden deze gedelegeerden in vele vóórvergaderingen bewerkt. Het succes was echter niet algemeen. De afwikkeling kon slechts op korte termijn worden voorbereid en kwam voor de meesten nog onverhoeds. Een beroep op het betrachten van Partijdiscipline moest de obstakels mede uit de weg helpen ruimen. Onder deze onzekere omstandigheden en in een gespannen sfeer vond het congres te Zaandam dan plaats.
3. De gang van zaken aldaar werd wel het sterkst beïnvloed door het gedrag van Blokzijl zelf. Hij accepteerde alle op zijn persoon gerichte critiek. Zijn zelfcritiek was van dien aard, dat niemand zulke scherpe verwijten aan Blokzijl's adres liet horen als Berend Blokzijl zelf. Aanvankelijk had hij er in toegestemd niet op de candidatenlijst te worden geplaatst. Een opmerking van een der aanwezigen als zou Blokzijl hiermede doelbewust het congres beletten zich over zijn persoon uit te spreken, was voor hem aanleiding te verzoeken alsnog kandidaat te worden

VERTROUWELIJK

gesteld. Hij adviseerde echter in één adem hem niet in het Verbondsbestuur te kiezen.

De op hem uitgeoefende druk en zijn eigen houding leidden er toe, dat de stemgerechtigde gedelegeerden Blokzijl aan de kant zetten. Hij kreeg 42 van de 267 uitgebrachte geldige stemmen.

4. De EVC-top, die haar toelag zag gelukken, was nog niet tevreden. Het eerste doel bleek bereikt: een lastige concurrent en moeilijk te verdragen leider was gevallen. Het tweede, het aanwijzen en verwijderen van een zondebok, echter niet. Blokzijl had, getuige de verklaring van het nieuwe Verbondsbestuur in "De Waarheid" van 8-1-'53, nagelaten en geweigerd zijn schuld en verantwoordelijkheid te bekennen voor het falen van de EVC-politiek. Met uitzondering van zijn fout inzake het beleid in de strijd tegen de werkloosheid, liet hij de overige door de EVC-leiding gemaakte fouten onbesproken.
5. Het geheel uit de EVC laten verdwijnen van Blokzijl zou in de huidige omstandigheden alsnog te veel strubbelingen onder de leden hebben veroorzaakt. Daarom is Blokzijl voorlopig als bezoldigd employé gehandhaafd en geplaatst bij het Sociaal Economisch Bureau der EVC. Ofschoon er nog wel spanning is, laat het zich niet aanzien, dat de kwestie Blokzijl een nasleep van ernstige moeilijkheden onder de leden zal hebben.

III. De regie contra Blokzijl faalde niet, zo min als die bij de verkiezing van het nieuwe Verbondsbestuur en de bekrachtiging van de Algemene Raad der EVC. Conform de voorstellen van de leiding werden de volgende personen in het Verbondsbestuur gekozen:

Voorz! Johannes Frans Reuter, (19-2-12), won. Amsterdam;
Secr. Bertus Brandsen, (28-10-14), won. Amsterdam; Penn.m.
Jan Jacob van Wijngaarden, (5-10-11), won. Wormerveer;
Leden: Aart Bakker, (17-5-13), won. Amsterdam; Dirk Bonsink,
(22-9-06), won. Amsterdam; Albert Nijsbert van den Broek,
(9-6-14), won. Zuilen; Johannes Bussink, (13-8-22), won.
Amsterdam; Jan Arend Eggermont, (24-3-22), won. Velsen;
Cornelis Geugjes, (30-1-22), won. Amsterdam; Gerhard Groot
Roessink, (22-10-13), won. Amsterdam; Wessel Hartog,
(25-5-11), won. Koog a/d Zaan; Dirk Kleinsma, (11-5-93),
won. Amsterdam; Frederik Meis, (7-11-21), won. Groningen;
Hendrikus Jacobus Nooter, (20-11-20), won. Amsterdam;
Albert Platje, (15-7-17), won. Emmen; Hendrik Schuur,
(9-2-12), won. Finsterwolde; Hendrikus Wöpken, (2-12-15),
won. Almelo.

C. WERKLOZEN-COMITÉ's.

Algemeen.

De door de EVC en CPN onder werklozen gevoerde acties namen in deze afgelopen maand ernstige vormen aan. Uit verschillende bronnen werd, omtrent de aanleiding hiertoe, vernomen, dat de uitvoerende organen van de werkloosheids-wet in sommige streken van ons land voor taken zouden zijn gesteld, waartegen zij niet opgewassen bleken. Werkloze arbeiders zouden soms weken zonder uitkering zijn gelaten. Aan verzoeken om een voorschot werd vaak niet voldaan, aangezien de betrokken instantie niet wist of het voorschot later met de werkloze zelf dan wel met de gemeente zou moeten worden verrekend. Leiders van EVC en CPN maakten van deze omstandigheden een handig gebruik. Hun positieve woorden over te verwachten verbeteringen bij eenheid van actie vonden gretig gehoor bij hen, die zich in de nood verlaten voelden. Begrijpelijkerwijs werd deze lokroep het eerst en het best verstaan in die streken, waar het communisme in de loop der tijden vaste voet kreeg. Hier ging men er soms openlijk toe over de communistische ideologie te verbinden met de algemeen onder de werkloze bevolkingsgroepen levende wensen.

Orde-verstoringsen.

In verschillende, vooral in het Noorden van het land gelegen gemeenten vond ingrijpende verstoring van de openbare orde plaats. De burgemeesters van Bellingwolde en Finsterwolde zagen zich genoodzaakt verboden ingevolge de artt. 217 en 219 van de Gemeentewet uit te vaardigen teneinde aan de verscherpte toestand het hoofd te kunnen bieden. Te Beerta werden Burgemeester en Wethouders en de gezamenlijke gemeenteraad geruime tijd in de raadszaal opgesloten gehouden door circa 20 personen, die tijdens de raadszitting op de publieke tribune de voordracht hadden bijgewoond. Aan deze situatie kwam eerst een einde nadat de burgemeester een "compromis" had aanvaard. Hij zegde daarin toe aan enkele werklozen, die nog geen uitkering hadden gekregen een voorschot te zullen verstrekken. Te Veendam werd een wethouder op de openbare weg gemolesteerd. Te Emmen werden gemeenteraadsleden na afloop van de gemeenteraadszitting uitgejouwd.

Voortgaande organisatie.

Uit verschillende gemeenten werden berichten ontvangen over de oprichting van nieuwe werklozencomité's. In deze organisaties hebben veelal leden van de Uniebonden en ongeorganiseerden naast EVC-ers zitting. Te Winschoten werd een Permanent Provinciaal Gronings Werklozencomité gevormd. Het is samengesteld uit vertegenwoordigers van de verschil-

VERTROUWELIJK

lende Groningse werklozencomité's. Een orgaan getiteld: "Stad en Ommeland" is bereids uitgegeven.

Contacten op de diverse DUW-objecten.

Een bijzonderheid bij de verdere organisatie is voorts, dat op verschillende DUW-objecten in het Noorden des lands vertrouwensmannen zijn aangewezen. Deze personen zullen de binding van deze objecten met de permanente provinciale comité's moeten vormen.

Optreden CPN-gemeenteraadsleden.

De in verschillende gemeenten gevoerde acties hebben aangetoond, dat CPN-gemeenteraadsleden ten nauwste bij deze acties waren betrokken. Zij waren het, die de door de werklozen gestelde eisen in de gemeenteraden naar voren brachten. Er werd zorg voor gedragen, dat voldoende belanghebbenden op de publieke tribunes aanwezig waren teneinde reeds hierdoor aan de gestelde eisen kracht bij te zetten. Hierdoor werd de arbeiders eens te meer duidelijk getoond "wie hun belangen behartigde". Aldus een succes voor de agitatie der communisten.

Demonstratie op 1 Februari a.s..

Op het EVC-congres werd besloten op 1 Februari a.s. een landelijke demonstratie in Den Haag te houden. Het ligt in de bedoeling vooral NVV-ers aan deze bijeenkomst te doen deelnemen. Als leuze voor deze demonstratie wordt o.m. de uitbreiding van de handel met de Sowjet-Unie, China en de landen van Oost-Europa openlijk gehanteerd. Men ziet hier dus af van het "neutrale karakter" van de werklozenbeweging. Deze gedragslijn staat in scherpe tegenstelling met de wijze waarop in de Nationale Werklozenconferentie van 24 Mei 1952 te 's-Gravenhage werd geageerd.

Recapitulatie.

De laatste weken is een toenemende rust onder de werkloze bevolkingsgroepen waarneembaar. Dit zou in hoofdzaak zijn oorzaak vinden in het feit, dat een aanvullende uitkering tot de gemeentelijke B-regeling werd verstrekt. Voorts zijn de 3 wachtdagen bij werkloosheid in bepaalde gevallen afgeschaft. Dat de EVC en CPN het met de jongste acties gewonnen terrein zullen opgeven, lijkt onwaarschijnlijk. Het gelukte de laatste maanden een aantal provinciale comité's op te richten, die een permanente verbinding onderhouden met de te Amsterdam gevestigde Landelijke Contact-commissie van Werklozen en DUW-arbeiders. In enkele gevallen werd vernomen, dat deze commissie werklozencomité's financieel steunt bij de uitgave van publicaties. Het

vormen van hechte verbindingen van de verschillende DUW-objecten met de provinciale werklozencomité's geeft te denken. Te meer waar het aantal werklozen in de komende maanden nog dreigt te stijgen, dient rekening te worden gehouden met hernieuwde acties in deze sector.

HOOFDSTUK IV - ANDERE STROMINGEN.

De hierna te noemen organisaties zijn in het afgelopen jaar meermalen in de Maandoverzichten ter sprake gekomen.

Stichting "Oud-Politieke Delinquenten" - S.O.P.D.

De door de Stichting "Oud-Politieke Delinquenten" ontplooidde activiteit bewoog zich in het afgelopen jaar in stijgende lijn.

Zo verscheen in deze periode het Mededelingenblad, waarvan inmiddels het derde nummer (October 1952) uitkwam. Daarin opgenomen artikelen poneren dat men de Bijzondere Rechtspleging niet beschouwt als rechtspraak in de zin van de Grondwet, doch als verkapte politieke terreur.

Van een verandering in de mentaliteit der voormalige politieke delinquenten, die zich in de genoemde Stichting hebben verenigd, kan niet worden gesproken.

Herstel van de ontnomen kies-, pensioens- en andere rechten wordt voortdurend bepleit. Hoewel zulks naar buiten niet blijkt kan geredelijk worden aangenomen, dat in de Stichting een stroming bestaat, die politiek wil bedrijven. Als voornaamste vertegenwoordiger en stuwende kracht van de Stichting dient Mr J.A. Wolthuis te Groningen te worden beschouwd.

Het reeds eerder (zie M.O. no 11, blz. 18) gesignaleerde georganiseerd optreden in het openbaar van de S.O.P.D. op de Duitse militaire begraafplaats in De Peel gaf aanleiding tot vrij heftige reacties in de pers. Of dit optreden gezien moet worden als een symptoom van een latent aanwezige politiek-extremistische gezindheid blijft een strijd-vraag.

Werkgemeenschap Europa - W.E..

Deze, onder leiding van Paul van Tienen staande, groepering vertoont in tegenstelling tot de Stichting "Oud-Politieke Delinquenten", een internationaal aspect door haar binding met de Europäische Soziale Bewegung, een in Europees verband samengaan van neo-nazistische groeperingen, als wier spreekbuis het maandblad "Nation Europa" kan worden beschouwd. Paul van Tienen wordt daarin als mede-redacteur vermeld.

VERTROUWELIJK

De Werkgemeenschap Europa beweegt zich, anders dan de Stichting "Oud-Politieke Delinquenten", meer op ideologisch terrein en tracht in de Nationaal Europese Jongeren Orde (NEJO) de jeugd ideologisch te beïnvloeden. In welke richting blijkt uit het "werkprogramma", waarin uitdrukkingen als "herstel van de eerbied voor de biologische waarden" en "volkse wortels" voorkomen.

Revolutionnaire Communistische Partij - R.C.P.

De Vierde Internationale besloot op haar in September 1951 gehouden derde wereldcongres, dat de bij haar aangesloten nationale organisaties een sterker geaccentueerde massapolitiek moesten gaan voeren.

Voor de Trotskisten in Nederland betekende dit een verankeren in de "reformistische" massaorganisaties (P.v.d.A. en N.V.V.) en het verdwijnen van de R.C.P. als openlijk optredende politieke partij.

De intredepolitiek van de R.C.P. beoogt een radicalisering van de P.v.d.A. en het N.V.V..

Anarchisme.

Een belangrijke stap op de weg naar éénwording van de anarchistische groeperingen in Nederland werd gezet door de fusie tussen de Vrije Socialisten Vereniging (V.S.V.) en de Nederlandse Bond van Vrije Socialisten (N.B.V.S.), thans verenigd in de Federatie van Anarchisten in Nederland (F.A.N.), die als orgaan heeft "Recht voor Allen" (zie M.O. no 10 - 1952, blz. 18).

"De Derde Weg".

Het is nog steeds niet duidelijk wat deze vredesbeweging, die, negatief, zowel de Russische als de Amerikaanse machtsconcentraties afwijst, positief heeft te bieden. Dat zulks ook in eigen kring als een bezwaar wordt gevoeld, blijkt wel uit hetgeen door Mr A.H. Heering daaromtrent wordt opgemerkt. (zie M.O. no. 11, blz. 16-17).

Ook de onlangs door de Centrale Werkgroep van deze beweging gegeven verduidelijking heeft hieromtrent nog onvoldoende licht verschaft.

Weliswaar stelt men van die zijde "de onverenigbaarheid van het lidmaatschap van de bij de Kominform aangesloten partijen, dus ook van de C.P.N. met dat van 'De Derde Weg'" maar voegt daaraan toe "het contact met de communistische partijen en de daarmee nauw verbonden Vredesraad mag reeds daarom niet worden geschuwd, omdat buiten het communisme om geen vrede kan worden gevestigd".

Dat dit laatste de mogelijkheid opent voor communisten om "De Derde Weg" te penetreren, ontgaat blijkbaar de leiders van deze vredesbeweging.

Nauwkeurige observatie van haar activiteiten blijft derhalve geboden.

HOOFDSTUK V - INDONESIA.

De weigering tot toelating in Nederland van de P.K.I.-ers Aidit en Njoto (om het 16de C.P.N.-congres bij te wonen) en de arrestatie ter uitwijzing uit Nederland van de Indonesische communisten R. Sunito en Go Gien Tjwan hebben nog steeds protestuitingen tot gevolg. In hun beschouwingen terzake wezen de communisten bij herhaling op de verbondenheid tussen de communistische groeperingen hier en in Indonesië. Dit geluid is niet nieuw. In de loop van 1952 gebeurde dit vrij geregeld en daarbij is door de communisten gepropageerd, dat zij - zowel in Nederland als in Indonesië - een gemeenschappelijke vijand hebben, namelijk het Nederlandse en Amerikaanse imperialisme.

In het in het afgelopen jaar vastgestelde nieuwe beginselprogram van de C.P.N. stemmen de verschillende eisen ten aanzien van Indonesië overeen met die van de communistische partij aldus. En de C.P.N. en de nauw met haar verbonden "Perhimpunan Indonesia" propageerden verder in hun organen regelmatig, dat Indonesië nog niet vrij is, zelfs, dat dit gebied meer nog dan voor de Souvereiniteitsoverdracht onder invloed staat van het Westerse imperialisme en kapitalisme. De rubriek in "De Waarheid" over de Indonesische strijd bevatte regelmatig daarop betrekking hebbende uitvoerige berichten, o.a. van een medewerker te Djakarta. De binding van de communistische groeperingen in Nederland en Indonesië werd nog geaccentueerd door het zenden van afgevaardigden over en weer naar congressen, i.c. van de C.P.N., de E.V.C. en het A.N.J.V. in Nederland en van de Sobsi en "Pemuda Rakjat" in Indonesië. Met communistische Nederlanders vierden communistische Indonesiërs hier te lande de zgn. koloniale jeugddag. Ook nu weer schijnen daarvoor, in het zicht van de 21ste Februari a.s., voorbereidingen te worden getroffen.

Behalve de "Perhimpunan Indonesia" (P.I.) vertoonde in 1952 de mede op haar instigatie in 1950 opgerichte "Panitera Peladjar dan Pemuda Indonesia" (Amsterdam) een actief beeld zowel door het beleggen van bijeenkomsten, het vertonen van communistische bijeenkomsten in het buitenland. Uit Indonesië vertrokken in toenemende mate vrij grote delegaties naar op internationale leest geschoeide communistische samenkomsten (Economische Conferentie te Moskou, Peking-conferentie voor de Vrede, het Congres der Volkeren voor de Vrede te Wenen en I.U.S.-bijeenkomsten).

In het beeld der communistische bedrijvigheid is in 1952 nog opgevallen, dat de "Perhimpunan Indonesia" een films als door het zenden van afgevaardigden naar communistische

VERTROUWELIJK

speciaal voor de 1 Mei-dag samengesteld nummer van haar orgaan (Indonesia Merdeka) deed verschijnen en dat zij zich direct heeft ingelaten met de medio 1952 door de E.V.C.-propagandist Sudirdjo bevorderde staking van Indonesische schepelingen bij de Rotterdamse Lloyd. De stelselmatig door Sudirdjo als vertegenwoordiger van hun bond in Indonesië gevoerde agitatie onder deze categorie schepelingen had tevoren reeds de gespannen sfeer onder de betrokkenen gestimuleerd.

Dat Nederlandse studenten de plaatsen van de stakers innamen leidde tot meerdere protesten. Met veel ophef hebben de Nederlandse communisten politieke munt trachten te slaan uit deze staking van Indonesiërs zoals zij steeds gereed staan politieke munt te slaan uit gebeurtenissen waarbij Indonesiërs of Indonesië betrokken zijn. Als typisch voorbeeld hiervoor kan genoemd worden de jaarlijkse herdenking van de stichting der Republiek Indonesia. Met Indonesiërs werden hiervoor openlucht-vergaderingen in verschillende plaatsen in Nederland, laatstelijk op 17 Augustus 1952, belegd.

Overzee-Chinezen.

In de loop der laatste maanden van het vorige jaar is in Nederland een zgn. "kerngroep" gevormd van communistische Indo-Chinese studenten met het oogmerk zoveel mogelijk Chinese studenten tot zich te trekken ten behoeve van de Volksrepubliek China. Naar verluidt ligt het verder in de bedoeling zo mogelijk hier te lande te komen tot een organisatie van zgn. "overzee-Chinezen", een eenheidsorganisatie ingevolge de dienovereenkomstige wensen van de Peking-regering.

Studenten.

Sedert de arrestatie van R. Sunito en Go Gien Tjwan bestaat er nog steeds een zekere onrust onder de Indonesische studenten te Amsterdam. Leiders van de "Perhimpunan Indonesia" en van de "Panitera Peladjar dan Pemuda Indonesia" willen echter, volgens verkregen aanwijzingen, activiteit blijven ontwikkelen. Laatstvermelde groep heeft pas een nieuw orgaan in de Indonesische taal gesteld doen verschijnen, met name "Tong-Tong". Het hoofdartikel bestempelt de aanhouding van genoemde Indonesiërs als "willekeur". Er wordt nopens de activiteit dezer Indonesiërs in bedoelde bijdrage een onschuldige voorstelling van zaken gegeven. Bijvoorbeeld: wat de bijeenkomsten van de communistische "Panitera" ten huize van Go Gien Tjwan betreft, heet het, dat daar slechts "opstelletjes" werden besproken en verder onderwerpen betreffende Indonesië. De lezer moet de indruk krijgen, dat eigenlijk de belangen van dat land werden gediend.

Verder wordt betoogd, dat de studenten zich niet bevredigd kunnen voelen met de studie alleen aan de "westers georiënteerde universiteit" (te Amsterdam). De Nederlandse Regering

VERTROUWELIJK

legt hiertegenover, ~~oc~~ voor een willekeurige normstel aan. Zij wil namelijk de Indonesische studenten dwingen zich politiek-maatschappelijk te bewegen op "goed" terrein. Elke Minister kan de gestelde normstel veranderen, "zodat wij komen te dobben op willekeur", aldus dit met voorgewende onnozelheid geschreven artikel, ondertekend met "Deiding Panitera".

Na Wenen.

/volgens "Tong-Tong"

Op het in December j.l. gehouden Volkerencongres voor de Vrede is voor zover bekend geen Indonesiër uit Nederland aanwezig geweest; wel een delegatie uit Indonesië. Ten behoeve van verschillende dezer delegatieleden is te Djakarta officieel een visum aangevraagd om na het verblijf in Wenen het E.V.C.-congres te Zaandam te kunnen bijwonen. Deze werden evenwel geweigerd met uitzondering van visa bestemd voor twee Indonesiërs, uit hoofde van hun journalistieke werkzaamheden. Zij hebben zich echter niet nader gemeld.

27-1-1953.

HOOFDSTUK VI - Voor het overzicht der stakingen in de maand December 1952 zie blz. 26.

Bedrijf	Aanleiding	Inrocaging Vakbonden	Resultaat	
Coöp. Melkprod. fabr. "De Omme- landen" te Groningen.	De directie hield zich niet aan de CAO.	De staking werd uitge- roepen door de ANAB-NVV. De BLZ trachtte zich tever- geefs in het conflict te mengen.	Staking duurt voort.	1
Pa Jansen & de Wit, afdeling Breierij te Schijndel.	De stakers eisten een loonsverhoging.	De R.K.- Textielbe- werkersbond "St Lambertus" bemiddelde.	De eisen der arbeiders zullen in de toekomst vermoedelijk wor- den ingewilligd.	2
NV Scheepswerf en Machinefabriek "Waalhaven" te Rotterdam.	Oplegging van 1 dag schorsing aan 1 ar- beider.	"De Metaal"- EVC stookte.	Geen resultaat. De arbeiders hervatten op oude voorwaarden het werk.	3

V o l g n o	Be- gin in vo- rige md.	De <u>onder</u> de stakingsstreep vermelde getallen geven het aan- tal stakers aan. De <u>boven</u> de stakingsstreep vermelde getallen geven het aan- tal arbeiders aan, dat in normale toestand werkzaam is. - staking met vooraf bepaalde tijdsduur (korter dan 24 uren). - staking met vooraf bepaalde tijdsduur (24 uren of langer). = staking met niet vooraf bepaalde tijdsduur.																														
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
1	21-8	300																														
		176																														
2																																
3																																

50 ongeveer 1 $\frac{1}{2}$ uur.

200 enkele uren.